

UCHWAŁA Nr XLIII/364/24

RADY GMINY KARSIN

z dnia 29 lutego 2024 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026.

Na podstawie: art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U z 2023 r., poz. 40 ze zm.), w związku z art. 176 pkt. 1 oraz art. 176 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022r., poz. 447 ze zm.), **Rada Gminy Karsin uchwala co następuje:**

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Karsin

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

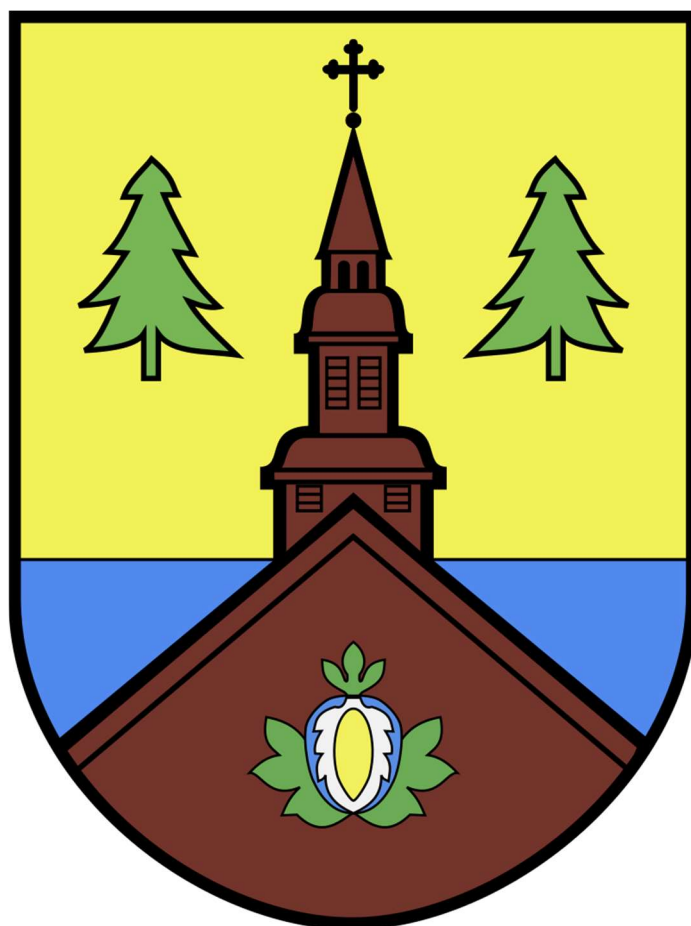
Bogdan Pepliński

Załącznik do Uchwały nr XLIII/364/24

Rady Gminy Karsin

z dnia 29 lutego 2024 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2024-2026
GMINA KARSIN**

Karsin 2024

Spis Treści

I.	Wprowadzenie.....	3
II.	Podstawa prawna podejmowanych działań.....	3
III.	Pojęcie rodziny – funkcje, zadania oraz możliwe ograniczenia.....	5
IV.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karsinie – diagnoza sytuacji rodzin	8
	4.1. Rola i zadania asystenta rodziny.....	10
	4.2. Idea rodziny wspierającej.....	13
	4.3. Idea placówki wsparcia dziennego.....	14
V.	Partycypacja w kosztach utrzymania dzieci z terenu gminy Karsin – umieszczonych w pieczy zastępczej.....	15
	5.1 Rodzinne formy pieczy zastępczej.....	16
	5.2. Instytucjonalne formy pieczy zastępczej.....	17
VI.	Cele programu.....	17
	6.1. Cel główny.....	17
	6.2. Cele szczegółowe.....	17
VII.	Adresaci programu.....	18
VIII.	Przewidywane efekty programu.....	18
IX.	Obszary zadań programu.....	19
X.	Analiza SWOT.....	22
XI.	Zasoby instytucjonalne współpracujące z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Karsinie – w obszarze wspierania rodziny.....	23
XII.	Źródła finansowania programu.....	24
XIII.	Monitoring i ewaluacja.....	25

I. Wprowadzenie

Gminny program wspierania rodziny na lata 2024-2026 dla Gminy Karsin został opracowany zgodnie z art. 176 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.), w którym jednym z zadań własnych gminy jest utworzenie oraz realizacja wyżej wymienionego programu **wchodzącego w zakres szeroko rozumianej profilaktyki rodziny oraz opieki na rzecz dobra dziecka, jak i samej rodziny** – w myśl polityki prorodzinnej.

W preambule powyższej ustawy widnieje idea wszelkich działań:

*„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że **skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami**”.*

Program ten jest kontynuacją poprzednich programów wspierania rodziny w gminie Karsin, m.in. na lata 2018-2020 oraz 2021-2023. Głównym założeniem niniejszego programu jest utworzenie **spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych na terenie Gminy, w celu przywrócenia im zdolności do funkcjonowania**, głównie poprzez:

- 1) wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- 2) rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

II. Podstawa prawna podejmowanych działań

Podstawa prawna wszelkich podejmowanych działań, które znajdują się w powyższym dokumencie zawarta jest w art. 176 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.), w którym mowa o **działaniach własnych gminy** tj.:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
- a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:
- a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy¹.

Oprócz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, działania dotyczące wsparcia rodziny pośrednio regulowane są także w innych aktach prawnych obowiązujących, w tym:

- Ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm. oraz z 2023r. poz. 289 i 535 z późn. zm.);
- Ustawie z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.);
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.);
- Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571 z późn. zm.).

Dodatkowo, Gminny Program Wspierania rodziny na lata 2024-2026 jest spójny z dokumentem strategicznym – **Wojewódzkim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021-2030.**

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426, 1429) Art. 176. Dostępny w Internecie: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20111490887>

Kwestie związane ze wspieraniem rodziny są również pośrednio regulowane w **Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Karsin na lata 2021-2030** – w podrozdziale pt. „Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych” czy Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Karsin na lata 2021-2025, a także w pozostałych dokumentach strategicznych dotyczących kwestii związanych z pomocą i integracją społeczną.

Ponadto, sama potrzeba ochrony rodziny została sformułowana zarówno w Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak również w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

III. Pojęcie rodziny – funkcje, zadania oraz możliwe ograniczenia

Poniżej przedstawione zostaną kwestie teoretyczne dotyczące rodziny – ukazujące wagę oraz sposobność podejmowanych działań działających na terenie gmin, powiatów, województw w całym kraju.

Pojęcie rodziny, jak i jej członków posiada wiele definicji – zarówno w aktach prawnych, jak i w literaturze przedmiotu. Przykładowo, Ustawa o pomocy społecznej określa członków rodziny zarówno jako osoby spokrewnione, jak i niespokrewnione, które pozostają w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące oraz gospodarujące. Natomiast Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przedstawia w wyżej przytoczonej preambule samą definicję rodziny jako: *„podstawową komórkę społeczeństwa oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci”*.

Definicje rodziny – z pedagogicznego punktu widzenia rozpatruje się jako: **środowisko życia i wychowania, grupę, instytucję oraz wspólnotę**². Wszystkie te definicje, mimo różnic łączy pewne spoiwo, jest to – więź, relacja, miłość, akceptacja, interakcja, współżycie oraz odpowiedzialność. W przypadku zaburzenia owego spoiwa – **tworzą się dysfunkcje w funkcjonowaniu poszczególnych członków rodziny, jak i samej rodziny – jako systemu**.

Pierwotne środowisko rodzinne **ma ogromne znaczenie dla dalszego funkcjonowania jednostek w społeczeństwie**. Rodzina stanowi bowiem jego integralną część – jest najmniejszą, a zarazem podstawową komórką. Rodzina funkcjonująca prawidłowo ma za zadanie spełniać następujące funkcje, których realizacja wymaga odpowiednich zadań, są to:

Tabela 1. Funkcje rodziny oraz zadania, które powinna spełniać rodzina.

² Janke, A., Brągiel, J., Kawula, S. (2004). Pedagogika rodziny. Obszary i panorama problematyki, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, s.26.

Lp.	Funkcje, które powinna spełniać rodzina:	Realizacja wymaga:
1.	prokreacyjna (rozrodcza) – w myśl, iż rodzina jest najlepszym środowiskiem do przyjścia na świat dziecka;	- wiedzy oraz umiejętności planowania dzieci; - prawidłowych postaw społecznych; - odpowiedniego poziomu tożsamości osobowościowej.
2.	socjalizacyjna (włączająca w życie społeczne) – w myśl przekazywania wartości, norm, wzorów zachowań;	- umiejętności przekazywania wartości, wzorów postępowania, określonych postaw; - wspólnego doświadczania świata społecznego; - postępowania refleksyjnego, planowego.
3.	kulturotwórcza (wzrastania w kulturę) – w myśl przekazywania dziedzictwa kulturowego, aktywnego uczestniczenia).	- pielęgnacji/ podtrzymywania tradycji, zwyczajów, obyczajów danej rodziny; - wprowadzenia w świat znaczeń; - nauki kultury osobistej, sposobu wyrażania się, dbania o czystość, estetykę; - współtworzenia kultury np. poprzez działania artystyczne.
4.	opiekuńczo-wychowawcza - w myśl zaspokajania potrzeb bytowych, psychicznych (emocjonalnych) oraz pełnego i prawidłowego rozwoju fizycznego.	- ochrony życia i zdrowia; - opieki i pielęgnacji na etapach życia dziecka; - tworzenia odpowiednich warunków do rozwoju, wsparcia; - nauki odpowiedzialności poprzez wymagania odpowiednie do wieku.
5.	wspomagająca rozwój osobowości – w myśl wspierania pewnego zbioru cech psychicznych, społecznych, duchowych jednostki)	- wsparcie w poznaniu własnej osoby poprzez doświadczanie sukcesów i porażek; - nauka postaw wobec siebie samego i innych; - budowanie w dziecku poczucia własnej wartości, odpowiedniej samooceny, samoakceptacji.
6.	wspomagająca rozwój moralno-religijny – w myśl kształtowania norm moralnych, ukazywaniu granic pomiędzy dobrem a złem.	- prawidłowej ocenie postępowania dziecka; - ukazywaniu świadomości dobra i zła; - przekazywaniu wartości, norm i zachowań religijnych/ moralnych.
7.	ekonomiczna – w myśl działań w celu zaspokojenia potrzeb materialno-bytowych rodziny.	- prezentowania dziecku istoty pracy zawodowej, - utrzymywania poprzez pracę rodziny nieuwłaczający godności jej członków.
8.	profilaktyczna – w myśl obserwacji i neutralizacji zagrożeń dla zdrowia, życia i rozwoju członków rodziny.	- postępowania przez rodziców zgodnie z normami dot. zdrowia fizycznego i psychicznego; - podejmowaniu rozmów nt. zagrożeń związanych z działaniami ryzykownymi.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Ostrowska, K (1999). Podstawowe funkcje rodziny. W: K. Ostrowska i M. Ryś (red.), *Wychowanie do życia w rodzinie. Książka dla nauczycieli, rodziców i wychowawców*. Warszawa: Wydawnictwo CMPPP MEN, s.137-138.

Rola rodziny jako środowiska wychowawczego nie ogranicza się tylko do wczesnych lat życia dziecka, nie kończy się nawet, gdy dziecko jest już samodzielne, czy też zakłada własną rodzinę. Świat życia rodzinnego otacza człowieka i trwa przez całe życie. Każda rodzina ma własną, niepowtarzalną wewnętrzną organizację i układ stosunków rodzinnych. Za pomocą tego

układu i organizacji wypracowuje się w „zdrowej” rodzinie siły, które scalają ją w chwili zagrożenia pozwalając na przetrwanie kryzysu i powrót do pierwotnego stanu. To od członków rodziny zależy w dużej mierze, jak będzie wyglądać przyszłe pokolenie i jaki charakter będzie miała rodzina w niedalekiej przyszłości.

Wobec niekwestionowanej roli rodziny w prawidłowym rozwoju dziecka, **należy dążyć do takich zmian w systemie wspierania rodziny, które pozwolą przyjść z pomocą w odpowiednim momencie, kiedy wystąpią pierwsze poważne trudności.** Możliwość otrzymania kompleksowego wsparcia w sytuacji trudnej, kryzysowej jest podstawą do zatrzymania się i podjęcia działań naprawczych.

Ważną kwestią jest wsparcie rodzin, które w pewnym momencie nie poradziły sobie z prawidłowym wypełnianiem obowiązków wobec dzieci. Praca ukierunkowana na nabycie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, rozwinięcie posiadanych umiejętności, wskazanie zasobów jakie posiada rodzina może pozytywnie wpłynąć na dalsze funkcjonowanie rodziny.

Myślą przewodnią zawsze musi być teza, że **prawidłowo funkcjonująca rodzina jest najlepszym miejscem dla rozwoju i samorealizacji dzieci.** Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami i zagrożona jest licznymi czynnikami patologicznymi, które bardzo często wpływają na dysfunkcje oraz wykluczenie jej w społeczeństwie. Najbardziej zagrażające rodzinie problemy społeczne to: **ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, alkoholizm, narkomania, przemoc.**

Wszystkie te dysfunkcje przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w takich rodzinach. Niewydolność rodziców znacznie wpływa i przyczynia się do zaburzeń zaspakajania podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, powoduje różne problemy psychologiczne i negatywne zmiany w zakresie funkcjonowania całej rodziny.

W związku z tym zachodzi **konieczność zastosowania wobec nich wsparcia społecznego** zarówno w kategorii materialnej jak i pozamaterialnej. Takie wsparcie rodzinom dysfunkcyjnym czy w kryzysie – powinny zapewnić **instytucje polityki społecznej państwa.** Pomoc powinna służyć **odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i prawidłowym pełnieniu ról społecznych.** Pomoc powinna być ukierunkowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osób w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest bowiem **największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze funkcjonowania.** Pomimo, iż powstaje wciąż wiele nowych instytucji nastawionych na wspieranie rozwoju człowieka, żadna z nich nie jest w stanie zastąpić rodziny.

IV. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karsinie - diagnoza sytuacji rodzin

Diagnoza została oparta na analizie dokumentacji i ustaleniu przyczyn z jakimi rodziny zgłaszają się po pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej w Karsinie, jak i danych demograficznych pochodzących z Urzędu Stanu Cywilnego w Karsinie.

Gmina Karsin to gmina wiejska położona w południowej części województwa pomorskiego. Zajmuje powierzchnię 169,2 km² i liczy w sumie **6557 mieszkańców** (na dzień 31.12.2023r.). Poniżej znajduje się podział mieszkańców gminy – z wyszczególnieniem na kobiety, mężczyzn oraz dzieci i młodzież do 18 r.ż.

Tabela 2. Podział mieszkańców gminy z wyszczególnieniem na płeć oraz dzieci i młodzież do lat 18.

Liczba mieszkańców gminy Karsin:	6557	100 %
w tym, kobiety:	3246	49,5 %
mężczyźni:	3311	50,5 %
Dzieci i młodzież do lat 18:	1434	21,9 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych USC w Karsinie na dzień 31.12.2023 r.

Tabela 3. Analiza rodzin objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karsinie w latach 2020-2023.

Powód przyznania pomocy:	2020 rok		2021 rok		2022 rok		2023 rok	
	Liczba rodzin:	Liczba osób w rodzinach:	Liczba rodzin:	Liczba osób w rodzinach:	Liczba rodzin:	Liczba osób w rodzinach:	Liczba rodzin:	Liczba osób w rodzinach:
Ubóstwo	131	431	93	268	89	243		
Sieroctwo	0	0	1	5	1	5		
Bezdomność	4	4	3	3	4	4		
Potrzeba ochrony macierzyństwa	78	398	53	284	48	255		
w tym wielodzietność	72	378	50	272	47	252		
Bezrobocie	40	145	32	108	30	97		
Niepełnosprawność	118	240	96	178	80	147		
Długotrwała lub ciężka choroba	171	425	142	349	133	308		
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	20	71	16	65	18	72		
w tym rodziny niepełne	18	62	7	27	12	42		

w tym rodziny wielodzietne	8	39	6	33	6	37		
Przemoc w rodzinie	0	0	1	4	0	0		
Alkoholizm	8	19	14	37	16	42		
Narkomania	0	0	0	0	0	0		
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	1	1	2	2		
Zdarzenie Losowe	7	27	1	2	3	5		
Sytuacja kryzysowa	2	2	1	1	1	1		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Karsin za lata 2020-2023.

4.1. Rola i zadania asystenta rodziny

Termin „asystentura” został wyprowadzony od słowa „asysta” i określa towarzyszenie komuś, współobecność oraz bycie w pogotowiu. Asystent rodziny to **osoba, która towarzyszy klientowi (rodzinie) w pokonywaniu jej życiowych trudności, pracuje na zasobach, udziela wsparcia oraz motywuje rodzinę do zmiany**. Asystent pracuje z rodziną w momentach niekorzystnej dla niej sytuacji w celu poprawy jej funkcjonowania³.

Asystentura w rodzinie to ważny element wsparcia, szczególnie dla rodziny przeżywającej kryzys w funkcjonowaniu. Istota asystentury polega na tym, iż **zmierza ona do usprawnienia rodziny w przyszłości, tak aby mogła samodzielnie funkcjonować**. To połączenie wsparcia, pomocy i poradnictwa rodzinnego⁴. Zawód asystenta został stworzony po to, **aby nie dopuszczać do oddzielenia dziecka od rodziny, lub stworzyć warunki do możliwie szybkiego powrotu dziecka z systemu pieczy zastępczej do rodziny generatywnej**.

Głównym celem pracy asystenta rodziny jest kształtowanie motywacji do podjęcia działań skierowanych na zmianę. Podstawowym narzędziem tejże pracy powinien być plan pomocy rodzinie uwzględniający cele, zadania oraz działania służące realizacji tejże zmiany.

Asystent wchodzi w relację z rodziną po to aby ona prawidłowo wypełniała swoje funkcje wobec dzieci. Rola asystenta rodziny polega na **całościowym, intensywnym oraz indywidualnym** wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, zagrożonej wykluczeniem społecznym. **Celem jest zmiana – aby możliwe było odpowiednie funkcjonowanie rodziny a pozostawienie w niej dziecka nie zagrażało jego rozwojowi**. Rola opiera się między innymi

³za: Dunajska A., Dunajska D., Klein B. *Asystentura w pomocy społecznej*, Wyd. Verlag Dashofer, Warszawa, 2011 s. 37-38.

⁴za: Duda M., Wojtanowicz K., *Asystentura rodzinna jako istotny komponent współczesnego poradnictwa rodzinnego* [W:] *Poradnictwo w dyskursie interdyscyplinarnym*, pod red. Beaty Szluz i Anny Szluz, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, 2017, s. 17-18.

właśnie na: działaniach powodujących zmianę stosunków w rodzinie zmierzających do jej własnej sprawności, na podniesieniu samooceny, wzbudzeniu wiary we własne siły, a także poradnictwie w wykonywaniu czynności domowych i opiekuńczych. Jest to praca z rodziną nad jej usamodzielnieniem. Według Izabeli Krasiejko jest to praca „w” rodzinie, „z” rodziną, „dla” rodziny (na jej rzecz)⁵.

Kluczem jest indywidualne podejście do rodziny i jej problemów, które służy rozwojowi kompetencji wszystkich jej członków. Asystent rodziny ma możliwość indywidualizacji pracy, która wynika z niewielkiej liczby odbiorców. Według Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest to **nie więcej niż 15 rodzin**. Dzięki indywidualności asystent rodziny znajduje realne potrzeby, i może skierować w stosunku do rodziny odpowiednio ukierunkowane wsparcie⁶.

Asystent rodziny ma obowiązek ściśle współpracować z pracownikiem socjalnym, ale i nie tylko, gdyż praca nad rodziną dla dobra dziecka **wymaga współpracy z wieloma instytucjami jak i specjalistami**. Współpraca ta dotyczy między innymi również: nauczycieli, pedagogów szkolnych, kuratorów, policjantów, pielęgniarek środowiskowych, lekarzy, terapeutów, koordynatorów pieczy zastępczej, pracowników organizacji pozarządowych. Współpraca ma na celu wzmocnienie efektywności działań oraz kierowanie podopiecznych do odpowiednich specjalistów⁷.

Zakres zadań asystenta rodziny podzielony jest niejako na cztery części, są to: **bezpośrednia praca z rodzicami, bezpośrednia praca z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizacja pracy własnej**⁸.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do najważniejszych zadań należy już wcześniej wspomniane **opracowanie i realizowanie planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i konsultacji z pracownikiem socjalnym**. W przypadku odebranych już dzieci rodzicom biologicznym – opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem

⁵za: Krasiejko I., *Praca socjalna w praktyce asystenta rodziny*, Wydawnictwo Śląsk, Katowice, 2011, s. 7.

⁶ za: Dębska-Cenian A., *Asystowanie - rozważania na temat istoty silnie zindywidualizowanego wsparcia*, [W:] M. Szpunar (red.), *Asystentura rodziny nowatorska metoda pomocy społecznej w Polsce*, MGT, Gdynia, 2010, s. 79.

⁷ za: Krasiejko I., „Asystentura rodziny Rekomendacje metodyczne i organizacyjne”, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2016, s. 81.

⁸ za: Duda M., Wojtanowicz K., *Asystentura rodzinna jako istotny komponent współczesnego poradnictwa rodzinnego* [W:] *Poradnictwo w dyskursie interdyscyplinarnym*, pod red. Beaty Szluz i Anny Szluz, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, 2017, s. 18.

rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. Działania takie nazywane są reintegracją rodziny⁹.

Kolejnymi zadaniami są: udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej (również w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego), w rozwiązywaniu problemów: socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych. Oprócz tych zadań asystent rodziny wspiera aktywność społeczną rodziny, motywuje członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udziela pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej. Do jego zadań należy również motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców jak i dzieci. Zajęcia dla rodziców prowadzone są zazwyczaj w celu kształtowania prawidłowych umiejętności rodzicielskich i psychospołecznych, natomiast zajęcia dla dzieci to różnego rodzaju zajęcia psychoedukacyjne, profilaktyczne które są tworzone między innymi poprzez placówki wsparcia dziennego. W sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci lub rodziny, asystent ma obowiązek podjąć działania interwencyjne i zaradcze. Asystent może również prowadzić indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców i dzieci. Oprócz tej długiej listy zadań w terenie asystent rodziny ma za zadanie: prowadzić dokumentację dotyczące pracy z rodziną, dokonywać okresowe oceny sytuacji rodziny (nie rzadziej niż co pół roku), monitorować jej funkcjonowanie po zakończeniu pracy z nią, sporządzać na wniosek sądu opinie o rodzinach i ich członkach oraz współpracować zarówno z zespołem interdyscyplinarnym jak i jednostkami administracji rządowej i samorządowej czyli z osobami specjalizującymi się również w działaniach na rzecz dobra dziecka i rodziny. Praca asystenta rodziny polega w praktyce na spotkaniach poświęconych nawiązywaniu kontaktu, relacji z rodziną i diagnozie jej problemów, potrzeb oraz mocnych stron.

Poniżej znajduje się liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie Karsin w latach 2020-2023.

Tabela 4. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie Karsin w latach 2020-2023.

	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba rodzi objętych wsparciem asystenta rodziny:	7	6	10	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Karsin.

Warto zaznaczyć, iż przedstawiona w tabeli liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny nie była dotychczas odpowiedzią na rzeczywiste trudności opiekuńczo-wychowawcze rodzin z terenu Gminy Karsin. Na przestrzeni poprzednich lat asystent rodziny zatrudniony był w

⁹ za: Krasiejko I., *Rodzina z dziećmi, Rodzina dysfunkcyjna*, Wyd. Difin, Warszawa, 2019, s. 174-175.

wymiarze czasu pracy równej ½. Z rokiem 2024 gmina zatrudniła asystenta rodziny w pełnym wymiarze czasu pracy – co pozwoli na dostarczenie wsparcia większej ilości rodzin. Aktualnie asystent rodziny współpracuje z 7 rodzinami (w tym czterema rodzinami wielodzietnymi, jedną niepełną). W rodzinach tych jest dwadzieścioro dzieci w wieku od 1 do 18 r.ż.

4.2. Idea rodziny wspierającej

Zgodnie z zapisem art. 29 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych **rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej**. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych

Zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyręczanie, lecz **aktywna pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji** w rodzinach tego wymagających. Rodzina wspierająca pomaga przede wszystkim na podstawie **własnych, posiadanych zasobów i umiejętności, wiedzy z zakresu funkcjonowania rodziny i prawidłowego wychowywania dzieci**.

Wsparcie może obejmować:

- organizowanie czasu wolnego dzieciom z rodzin wspieranych;
- wypracowanie nawyku wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny;
- pomoc dzieciom w nauce;
- udzielanie wskazówek w takich kwestiach jak: gotowanie, sprzątanie, utrzymywanie higieny osobistej, racjonalne gospodarowanie budżetem domowym;
- utrzymywanie stałego kontaktu z rodziną wspieraną i OPS.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone **osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka** (sąsiedzi, dziadkowie, krewni, znajomi), które, podobnie jak asystenci rodzin: 1) nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo; 2) nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, władza rodzicielska nie została im ograniczona, zawieszona; 3) wypełniają obowiązek alimentacyjny; 4) nie mają ograniczonych zdolności do czynności prawnych. Aktualnie, w gminie Karsin **nie występuje tego typu forma wsparcia**, która jest najprawdopodobniej związana z niechęcią do formalizacji rodzin wspierających. Na terenie całego kraju zawarto 76

umów dotyczących rodzin wspierających, natomiast w samym województwie pomorskim – 21¹⁰.

4.3. Idea placówek wsparcia dziennego

Zgodnie z art. 9. Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – rodzina może otrzymać również wsparcie poprzez działania placówek wsparcia dziennego.

Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w w/w placówce jest nieodpłatny oraz zazwyczaj – dobrowolny, chyba że sąd postanowi inaczej.

Występują następujące formy placówek wsparcia dziennego, są to:

- 1) opiekuńcza, w tym koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze;
- 2) specjalistyczna;
- 3) praca podwórkowa realizowana przez wychowawcę.

Forma opiekuńcza zapewnia dziecku przede wszystkim **opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań**. W przypadku formy specjalistycznej – działania w placówce nakierowane są przede wszystkim na zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne czy logopedyczne. Placówka ta ponadto realizuje indywidualne programy korekcyjne i/lub profilaktyczne. Ostatnia forma placówek wsparcia dziennego realizowana jest za pomocą działań animacyjnych oraz socjoterapeutycznych.

Do podstawowych zadań placówek wsparcia dziennego należy w szczególności:

- analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmacnianie roli i funkcji rodziny;
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomoc w integracji rodziny;
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążenie do reintegracji rodziny.

Tym samym, wchodzi w **systemowy zakres wspierania rodziny w środowisku lokalnym**. Aktualnie, na terenie gminy Karsin – **nie występuje żadna placówka wsparcia**

¹⁰ Dane z dnia 31.06.2023 r. przedstawione podczas Konferencji pt. „Wspieranie rodziny i pieczy zastępcza – systemowe rozwiązania w procesie zmian” realizowanej przez Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku – Wydział Polityki Społecznej w dniu 05.12.2023 r.

dziennego, a działania wspierające rodziny realizowane są przez placówki oświatowe czy gminne ośrodki kultury.

V. **Partycypacja w kosztach utrzymania dzieci z terenu gminy Karsin – umieszczonych w pieczy zastępczej**

Gmina Karsin **ponosi odpłatność** za pobyt dziecka w pieczy zastępczej **ze środków własnych**. Z kolei, za tworzenie oraz rozwój rodzinnej pieczy zastępczej odpowiedzialny jest starosta powiatu, który wykonuje zadania w zakresie pieczy zastępczej za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 5. Koszty poniesione za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w latach 2020-2023.

	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Opłata gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w zł:	88 496,18	68 448,30	93 375,29	160 779,49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Karsin.

Na podstawie danych z powyższej tabeli widoczne jest, iż koszty ponoszone za pobyt dzieci w pieczy zastępczej Jest to związane ze zwiększającym się udziałem procentowym gminy w kosztach oraz czasem pobytu dzieci w pieczy. Partycypacja w kosztach utrzymania dzieci wynosi proporcjonalnie:

1. 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

5.1 Rodzinne formy pieczy zastępczej

Główne formy rodzinnej pieczy zastępczej to **rodzina zastępcza** oraz **rodzinny dom dziecka**. Rodzina zastępcza dzieli się na:

- Spokrewnioną – mogą ją stworzyć najbliżsi krewni dziecka, czyli dziadkowie lub rodzeństwo (babcia, dziadek, brat, siostra);
- Niezawodową – może ją stworzyć zarówno rodzina dziecka niebędąca wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, jak i osoby niespokrewnione z dzieckiem;

- Zawodową – to taka rodzina zastępcza, z którą starosta zawiera umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej; tworzą ją małżonkowie lub osobaniepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodziny zawodowe dzielą się z kolei na zwykłe, specjalistyczne (w tym. dla niepełnoletnich matek, dzieci z niepełnosprawnościami) oraz pogotowie rodzinne. Rodzinny dom dziecka to miejsce, w którym przebywa do ośmiorga dzieci.

Tabela 6. Liczba dzieci z gminy Karsin przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020-2023.

	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba dzieci z gminy Karsin przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej:	3	5	7	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Karsin.

Dane zawarte w tabeli przedstawiają, że liczba dzieci przebywająca w rodzinnych formach pieczy zastępczej wzrosła w ciągu ostatnich kilku lat.

Warto wskazać, iż aktualnie trójka dzieci przebywa w spokrewnionych rodzinach zawodowych, dwójka w niezawodowej rodzinie zastępczej oraz dwójka w Rodzinnym Domu Dziecka.

5.2. Instytucjonalne formy pieczy zastępczej

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie: **placówek opiekuńczo-wychowawczych; regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego**. Placówki te potocznie nazywane są domami dziecka. Decyzja Sądu o umieszczeniu dziecka w instytucjonalnej formie pieczy zastępczej jest związana z brakiem możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub z innych ważnych względów (np. w związku ze specjalistyczną potrzebą i/lub brakiem specjalistycznych rodzin zastępczych).

Tabela 7. Liczba dzieci z gminy Karsin przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2020-2023.

	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba dzieci z gminy Karsin przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej:	3	4	4	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Karsin.

Niestety, równocześnie wzrosła również liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej formie pieczy zastępczej.

VI. Cele programu

6.1. Cel główny

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 jest **stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej** poprzez cele szczegółowe.

6.2. Cele szczegółowe

Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 posiada następujące cele szczegółowe, które pozwalają na realizację celu głównego, są to:

1. Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych;
2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawcze;
3. Współpraca instytucji i organizacji działających na rzecz mieszkańców gminy

w celu poprawy funkcjonowania rodziny.

VII. Adresaci programu

Odbiorcami Programu będą przede wszystkim rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzice, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej – zamieszkałe na terenie gminy Karsin. Pośrednimi adresatami programu są także przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VIII. Przewidywane efekty programu

Spodziewanymi efektami realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w latach 2024-2026 są:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich;
2. Polepszenie indywidualnych sytuacji dzieci i rodzin z terenu Gminy Karsin – w tym zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, zminimalizowanie negatywnych oddziaływań;
3. Ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy w rodzinie, rodzin z uzależnieniami;
4. Współpraca rodziców z instytucjami w celu powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;
5. Podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostępnych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych;
6. Rozwijanie współpracy instytucji podmiotów i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania dziecka i rodziny;
7. Zdobycie rodzin wspierających działających na rzecz wsparcia, pomocy danym rodzinom z terenu Gminy.

IX. Obszary zadań programu

Tabela 8. Obszary zadań programu – w odniesieniu do celów szczegółowych.

Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.				
Lp.	Działanie	Realizatorzy	Termin Realizacji	Wskaźniki
1.	Kierowanie asystentów rodzin do współpracy z rodzinami potrzebującymi wsparcia;	GOPS Karsin – pracownicy socjalni;	2024-2026	liczba asystentów rodziny; liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny; liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny;
2.	Profesjonalna praca socjalna prowadzona z rodzinami przeżywającymi trudności w	GOPS Karsin – pracownicy socjalni, asystent rodziny;	2024-2026	liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi korzystająca z pomocy społecznej;

	wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;			
3.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub/i przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;	GOPS Karsin – pracownicy socjalni; Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kościerzynie;	2024-2026	liczba rodzin objętych monitoringiem pracownika socjalnego;
4.	Monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	GOPS Karsin – asystent rodziny;	2024-2026	liczba rodzin pozostających w monitoringu po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny;
5.	Zagwarantowanie osobom świadczącym wsparcie na rzecz rodzin – warunków umożliwiających podnoszenie swoich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach oraz samokształceniach;	GOPS Karsin; PCPR w Kościerzynie;	2024-2026	liczba szkoleń oraz konferencji; liczba osób biorących udział w szkoleniach oraz konferencjach; liczba osób podnoszących swoje kompetencje zawodowe;
6.	Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej;	GOPS Karsin – pracownicy socjalni, asystenci rodzin; PCPR w Kościerzynie;	2024-2026	liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej;
Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawcze				
1.	Realizacji programu dla rodzin wielodzietnych (Karta Dużej Rodziny);	Gmina Karsin	2024-2026	liczba rodzin/ osób które otrzymały Kartę Dużej Rodziny;
2.	Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej;	GOPS Karsin	2024-2026	liczba rodzin objętych pomocą;
3.	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe, indywidualne wsparcie osoby zależnej od alkoholu;	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2024-2026	liczba osób, które podjęły terapię; liczba osób, które ukończyły terapię;
4.	Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do	GOPS Karsin - pracownicy socjalni, asystent rodziny;	2024-2026	liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej;

	pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie;	Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie;		liczba osób z rodzin objętych wsparciem GOPS zarejestrowanych w PUP;
5.	Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci;	GOPS Karsin	2024-2026	liczba dzieci korzystających z posiłków;
Współpraca instytucji i organizacji działających na rzecz mieszkańców gminy w celu poprawy funkcjonowania rodziny				
1.	Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dobra dziecka i rodziny;	GOPS Karsin; Sąd Rejonowy w Kościerzynie; Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej; Ośrodki Zdrowia; PCPR; Placówki oświatowe; Placówki Służby Zdrowia; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kościerzynie;	2024-2026	liczba rodzin sądownie zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny; liczba posiedzeń zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w których udział wzięli: pracownik socjalny i/lub asystent rodziny; liczba spraw sądowych. W których wzięli udział: pracownik socjalny i/lub asystent rodziny; liczba spotkań z przedstawicielami instytucji dot. rodziny objętej wsparciem asystenta;
2.	Zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach wsparcia;	GOPS Karsin; Urząd Gminy w Karsinie; PCPR w Kościerzynie;	2024-2026	liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy;
3.	Podejmowanie działań w zakresie zwalczania zjawiska przemocy domowej;	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy;	2024-2026	liczba wszczętych Niebieskich Kart;
4.	Podejmowanie działań w zakresie profilaktyki i zwalczania uzależnień;	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;	2024-2026	liczba rodzin z problemem alkoholowym; liczba osób funkcjonujących w rodzinie zgłoszonych do Komisji, w tym: uznanych za uzależnione, uznanych za pijące szkodliwie i nieuzależnione;

5.	Działania profilaktyczne skierowane na przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym;	Policja; Placówki oświatowe; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kościerzynie;	2024-2026	liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych; liczba uczestników poszczególnych działań;
6.	Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw prospołecznych;	GOPS Karsin; Urząd Gminy w Karsinie; Placówki oświatowe;	2024-2026	liczba i rodzaj działań;

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Karsin.

X. Analiza SWOT

Tabela. 9. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny na terenie Gminy Karsin.

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY KARSIN	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Diagnozowanie sytuacji rodzin na terenie gminy, rozeznanie środowisk pierwotnych przez pracowników socjalnych, policjantów, pedagogów itd.; 2. Zatrudnienie asystenta rodziny; 3. Dobrze wykształcona kadra instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny; 4. Gotowość do współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży – na terenie gminy oraz powiatu; 5. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy; 6. Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; 7. Realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” finansującego dożywianie dzieci w placówkach edukacyjnych; 8. Funkcjonowanie Karty Dużej Rodziny; 9. Atrakcyjne położenie gminy – liczne jeziora, zabytki, miejscowości letniskowe;	1. Mała świadomość i gotowość społeczna do działań w kierunku wsparcia rodzin – brak rodzin wspierających; 2. Niewielka liczba rodzin zastępczych; 3. Brak nawyków korzystania z poradnictwa specjalistycznego; 4. Zogniskowanie trudności rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi; 5. Wyuczona bezradność, roszczeniowość, przyzwyczajenie do korzystania z pomocy społecznej przy jednoczesnym niskim poziomie aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych; 6. Brak mieszkań interwencyjnych, chronionych i treningowych; 7. Niewystarczająca ilość atrakcyjnych propozycji spędzania czasu wolnego dla młodzieży zagrożonej demoralizacją – brak placówek wsparcia dziennego;

10. Bogata oferta zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych dla dzieci i młodzieży np. Klub Sportowy – Gwiazda Karsin, Zespół Tańca Nowoczesnego „Paradise” Młodzieżowa Ochotnicza Straż Pożarna; 11. Dostępność bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje pozarządowe – na terenie powiatu.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej; 2. Wzrost świadomości i wiedzy nt. wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców; 3. Pedagogizacja rodziców dążąca do poprawy sytuacji rodzin przeżywających trudności; 4. Rozpowszechnienie oraz podejmowanie działań w obszarze wspierania rodziny (np. rodzin wspierających); 5. Możliwość podnoszenia kwalifikacji przez pracowników GOPS Karsin; 6. Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin; 7. Stworzenie warunków dla rozwoju dzieci i młodzieży;	1. Trudności z motywowaniem rodzin do zmiany stylu życia, opór przed podejmowaniem działań; 2. Ograniczona dostępność wsparcia specjalistycznego – obszar powiatu; 3. Nierówność szans w dostępie do instytucji kultury, zdrowia, pomocy społecznej – wynikające z odległości i trudności komunikacyjnych; 4. Zanik więzi tradycji, atomizacja rodziny; 5. Obniżenie się aspiracji życiowych rodzin wieloprotymowych; 6. Brak zainteresowania przez rodziców sposobami spędzania czasu wolnego przez dzieci; 7. Występowanie zjawisk patologicznych, takich jak agresja, przemoc domowa, wandalizm, uzależnienia od alkoholu i innych środków uzależniających;

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Karsin.

XI. Zasoby instytucjonalne współpracujące z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Karsinie – w obszarze wspierania rodziny

Działania gminy przedstawiane w programie wspieranie rodziny są możliwe dzięki współpracy wielu instytucji na terenie gminy oraz w jej obrębie.

Głównym realizatorem – tegoż programu jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karsinie**, przy udziale:

Tabela 10. Realizatorzy oraz partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Karsin.

1.	Urząd Gminy w Karsinie;
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Karsinie (GKRPA);
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy;
4.	Placówki Oświatowe z terenu Gminy Karsin: ▪ Szkoła Podstawowa im. Wincentego Rogali w Karsinie; ▪ Szkoła Podstawowa nr.2 im. Wicka Rogali w Wielu; ▪ Publiczne Przedszkole w Karsinie; ▪ Publiczne Przedszkole w Wielu; ▪ Niepubliczne Przedszkole „Akademia Malucha” w Karsinie;
5.	Placówki Służby Zdrowia z terenu Gminy Karsin: ▪ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia” w Karsinie; ▪ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Słoneczny” w Wielu;
6.	Posterunek Policji w Karsinie;
7.	Gminne Ośrodek Kultury ▪ w Karsinie; ▪ w Wielu; ▪ w Osowie;
8.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kościerzynie;
9.	Sąd Rejonowy w Kościerzynie – Wydział Karny; Rodzinny i Nieletnich;
10.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kościerzynie;
11.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie;
12.	Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie;
13.	Organizacje pozarządowe;

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Karsin oraz Urzędu Gminy w Karsinie.

XII. Źródła finansowania programu

Główne źródło finansowania 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Karsin na lata 2024-2026 odbywać się będzie – jak dotychczas **w ramach środków własnych** budżetu Gminy Karsin.

Program nie wyklucza w ramach zasady pomocniczości – środków finansowych poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w programie. Dodatkowo, główny realizator programu jest świadomy możliwości wykorzystywania środków pozabudżetowych pozyskiwanych na zadania związane z realizacją Programu (dotacje celowe z budżetu państwa, dotacje na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz inne środki zewnętrzne, np. środki unijne).

XIII. Monitoring i ewaluacja

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Karsin na lata 2024-2026 będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karsinie. W ramach realizacji programu gromadzeniu będą podlegać informacje, które pozwolą na analizę podejmowanych działań w ramach obszaru wsparcia rodzin na terenie gminy – realizacji Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Analiza ta umożliwi ocenę postępów, jak i błędów, trudności – wskazując dalsze potrzeby, obszary do „zagospodarowania wsparcia”.

Monitoring tegoż programu będzie prowadzony poprzez gromadzenie danych oraz informacji w zakresie wszystkich działań opisanych w niniejszym programie. Dodatkowo, zgodnie z art. 179 ust. 1 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie do dnia 31.03. każdego roku przekładane będzie Radzie Gminy Karsin przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Program ten jest dokumentem otwartym oraz długofalowym – w związku z tym, dzięki stałej współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi działania w obszarze wsparcia rodziny możliwe jest jego usprawnienie oraz wskazanie kierunków ewentualnych zmian.